

2015-45

Klage over nedlæggelse af Irak- og
Afghanistankommissionen ikke undersøgt af hensyn
til ombudsmandsinstitutionens politiske neutralitet

25. august 2015

Ombudsmanden modtog en klage over den nytiltrådte, borgerlige regerings beslutning om at nedlægge Irak- og Afghanistankommissionen, som var blevet nedsat af den foregående, socialdemokratisk ledede regering.

Forvaltningsret
1.4

Ombudsmanden vurderede, at sagen var af en sådan ganske særlig politisk karakter, at han af hensyn til ombudsmandsinstitutionens politiske neutralitet ikke burde foretage sig noget i anledning af klagen.

(Sag nr. 15/03450)

Herunder gengives ombudsmandens udtalelse i sagen:

I forlængelse af mit brev af 10. august 2015 vender jeg hermed tilbage til din klage over, at justitsministeren har besluttet at nedlægge Irak- og Afghanistankommissionen.

Jeg foretager mig ikke noget i anledning af din klage. Baggrunden herfor er følgende:

Irak- og Afghanistankommissionen blev nedsat af den forrige, socialdemokratiske ledede regering i 2012. Kommissionen fik bl.a. til opgave at undersøge og redegøre for baggrunden for den danske beslutning om at deltage i krigen i Irak og for, hvad danske myndigheder havde foretaget sig i forbindelse med tilbageholdelsen af personer under krigen i henholdsvis Irak og Afghanistan.

I juni 2015 offentliggjorde kommissionen på sin hjemmeside under "seneste nyt" bl.a., at den havde indkaldt vidner til afhøringer og haft møde med bisid-

OMBUDSMANDENS UDTALELSE

derne og orienteret dem om nogle afhøringsstemaer. Afhøringerne skulle begynde i november 2015.

Efter folketingsvalget den 18. juni 2015 blev der ved kongelig resolution af 28. juni 2015 udnævnt en ny, borgerlig regering.

I grundlaget for den nye regering, "Sammen for fremtiden" fra juni 2015, er anført følgende om kommissionen:

"Regeringen finder, at grundlaget for den danske deltagelse i Irakkrigen og forhold omkring danske soldaters tilbageholdelse af personer under den danske krigsdeltagelse i henholdsvis Irak og Afghanistan allerede er tilstrækkeligt belyst. Regeringen vil derfor nedlægge Irak- og Afghanistankommissionen. Regeringen ønsker i stedet at bruge midlerne til en styrkelse af indsatsen for danske veteraner. Regeringen vil derfor lave et servicetjek af veteranindsatsen."

I et brev af 2. juli 2015 oplyste den nyudnævnte justitsminister Folketinget, Udvalget for Forretningsordenen, om, at det var besluttet at nedlægge Irak- og Afghanistankommissionen. Justitsministeren begrundede beslutningen således:

"Regeringen finder, at grundlaget for den danske deltagelse i Irakkrigen og forhold omkring danske soldaters tilbageholdelse af personer under den danske krigsdeltagelse i henholdsvis Irak og Afghanistan allerede er tilstrækkeligt belyst. Regeringen ønsker i stedet at bruge midlerne til en styrkelse af indsatsen for danske veteraner."

Klager, som opfylder ombudsmandslovens grundlæggende betingelser for indgivelse af klage, bliver normalt behandlet af ombudsmanden.

I ganske særlige tilfælde kan hensynet til den almindelige tillid til ombudsmandens politiske neutralitet – der er en nødvendig forudsætning for ombudsmandens mulighed for at udføre sin opgave med at kontrollere forvaltningen, jf. ombudsmandslovens § 1 og § 7 – føre til, at ombudsmanden undlader at undersøge en sag.

Jeg henviser i den forbindelse bl.a. til Alf Ross og Ole Espersen, Dansk Statsforfatningsret II, 3. udgave (1980), s. 799, Hans Gammeltoft-Hansen, Ombudsmandens rolle i sager med politisk indhold, Folketingets Ombudsmands beretning for 2009, s. 9 ff., og Jørgen Steen Sørensen, Sagen om Henrik Sass Larsen – jura og politik i ombudsmandens verden, Folketingets Ombudsmands beretning for 2012, s. 51 ff.

OMBUDSMANDENS UDTALELSE

Jeg vurderer, at denne sag er af en sådan ganske særlig politisk karakter, at jeg af hensyn til ombudsmandsinstitutionens politiske neutralitet ikke bør foretage mig noget i anledning af din klage.

Jeg henviser til § 16, stk. 1, i lov om Folketingets Ombudsmand (lovbekendtgørelse nr. 349 af 22. marts 2013). Det fremgår af denne bestemmelse, at ombudsmanden selv afgør, om en klage giver tilstrækkelig anledning til undersøgelse.

I øvrigt bemærker jeg, at det hverken i loven om undersøgelseskommissioner eller i dens forarbejder er reguleret, i hvilket omfang en allerede nedsat undersøgelseskommission kan nedlægges. Dette spørgsmål må i givet fald søges afklaret ved lovgivning.

Jeg foretager mig ikke mere i sagen.